

Sygn. akt II PSK 211/21

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa J. P.
przeciwko D. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R.
o ustalenie, odprawę, nagrodę jubileuszową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 sierpnia 2021 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 19 października 2020 r., sygn. akt IV Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążania pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w O. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 19 października 2020 r., IV Pa (...), po rozpoznaniu apelacji powódki J. P., zmienił wyrok Sądu Rejonowego w G. z 17 stycznia 2020 r., IV P (...), w ten sposób, że zasądził od pozwanego D. sp. z o. o. w R. na rzecz powódki kwotę 47.790, 25 zł tytułem nagrody jubileuszowej oraz odprawy z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2017 r. do dnia zapłaty i w pozostałej części powództwo oddalił.

W skardze kasacyjnej pozwana zaskarżyła powyższy wyrok w części i zarzuciła naruszenie prawa materialnego: (-) art. 8 ust. 1 w związku z art. 10 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (jednolity

tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1969 ze zm., dalej jako „ustawa o zwolnieniach grupowych”) w związku z art. 45 § 1 k.p. przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że korzystny dla pracownika wynik sporu o odszkodowanie przesądza o zasadności roszczenia o odprawę pieniężną, podczas gdy zasadność roszczenia o odszkodowanie wynika nie tylko z nieprawdziwości przyczyny wypowiedzenia stosunku pracy wskazanej w oświadczeniu pracodawcy, ale przykładowo także ze zbyt ogólnego określenia tej przyczyny, która w rzeczywistości wystąpiła; (-) art. 8 ust. 1 w związku z art. 10 ustawy o zwolnieniach grupowych w związku z art. 6 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że to na pozwanej ciążył obowiązek udowodnienia, iż wypowiedzenie powódce stosunku pracy dokonane zostało z jakichkolwiek przyczyn leżących po stronie powódki (pracownika), choćby nie zostały one wskazane w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu stosunku pracy, podczas gdy zakres związania Sądu wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt IV P (...), dotyczy wyłącznie jego sentencji, a nie uzasadnienia, w tym dotyczącego oceny prawdziwości przyczyny wypowiedzenia i w konsekwencji, to powódka powinna była udowodnić, iż wypowiedzenie stosunku pracy dokonane zostało bez jakiegokolwiek przyczyny lub z przyczyn nie dotyczących powódki; oraz naruszenie prawa procesowego: (-) art. 365 § 1 k.p.c. przez niewłaściwą wykładnię i błędne przyjęcie, iż w związku z wydaniem przez Sąd Rejonowy w B. w dniu 7 marca 2017 r. wyroku zasądzającego na rzecz powódki od pozwanej spółki odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę i nierozstrzygającego w jego sentencji o nierzeczywistości przyczyny wypowiedzenia stosunku pracy, wskazanej w treści oświadczenia z dnia 26 października 2016 r., wskazana w tym oświadczeniu przyczyna wypowiedzenia dotycząca pracownika (powódki) była fikcyjna, nierzeczywista, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż sąd przyjął za wiążące ustalenia wskazane w uzasadnieniu wyroku IV P (...), a niezawarte w jego sentencji; (-) art. 327¹ § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez nie zawarcie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wszystkich koniecznych elementów, tj. oceny dowodów w postaci dokumentów wskazujących na średnie zatrudnienie w pozwanej spółce w okresie od października 2016 r. do października 2017 r., bilansu oraz rachunku zysków i strat pozwanej na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz bilansu

oraz rachunku zysków i strat pozwanej na dzień 31 marca 2017 r., co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż dowody te dotyczyły okoliczności fundamentalnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a nie jest możliwe prawidłowe zastosowanie prawa materialnego bez zgodnego z prawem procesowym ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania kasacyjnego, ewentualnie o jego uchylenie w zaskarżonej części i zmianę poprzez oddalenie apelacji powódki i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje oraz za postępowanie kasacyjne.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona gdyż Sąd Okręgowy w przedmiotowej sprawie nieprawidłowo przyjął, iż orzeczenie prawomocne wiąże strony i sąd, który je wydał, a także inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby - nie tylko w zakresie sentencji wyroku, ale również w zakresie ustaleń faktycznych i prawnych zawartych w uzasadnieniu tego wyroku i stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, a nieuwjętych w jego sentencji. Doprowadziło to do błędnego przyjęcia przez to, że skoro w prawomocnie zakończonej na korzyść powódki sprawie IV P (...) w treści uzasadnienia przyczyna wypowiedzenia stosunku pracy powódce dotycząca pracownika uznana została za nierzeczywistą, to powódce niejako automatycznie przysługuje roszczenie o zapłatę odprawy pieniężnej wynikające z art. 8 ust. 1 w związku z art. 10 ustawy o zwolnieniach grupowych. Natomiast naruszenie art. 365 § 1 k.p.c. spowodowało błędne przyjęcie, iż skoro w sprawie o sygn. akt IV P (...) sąd wskazał w uzasadnieniu wyroku, iż w jego ocenie przyczyna wypowiedzenia powódce stosunku pracy, wskazana w pisemnym oświadczeniu pracodawcy była nierzeczywista, to Sąd Okręgowy powinien uznać te ustalenia za wiążące w niniejszej sprawie i zaniechać badania, czy konkretna przyczyna wypowiedzenia wskazana w oświadczeniu pracodawcy jest rzeczywista i prawidłowa.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurystycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Co do przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr

465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanej przez siebie przesłanki przedsądu. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera bowiem żadnego jurydycznego wyводу potwierdzającego słuszność tezy o kwalifikowanym naruszeniu przez Sąd drugiej instancji powołanych przepisów. Chybione zarzuty kasacyjne w rzeczywistości zmierzały wyłącznie do podważenia ustalonego przez Sądy orzekające stanu faktycznego sprawy, co usuwa się spod rozeznania i kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574, czy wyrok Sądu Najwyższego z 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13, LEX nr 1458681). Ponadto wskazane w skardze kasacyjnej rozmaite kontrowersje

faktyczne i prawne nie zostały objęte adekwatnymi - innymi niż rzekomo oczywista zasadność wniesionej skargi - wnioskami o przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania, których Sąd Najwyższy nie może domyślać się ani zastępować strony skarżącej w sformułowaniu takich wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które wymagałyby merytorycznej interwencji najwyższej instancji sądowej. Ponadto już wielostronicowa objętość wniesionej skargi kasacyjnej podważała sformułowany wniosek o jej rzekomej oczywistości, która powinna być widoczna od razu, bez wnikania w szczegóły sprawy oraz bez potrzeby ponownej analizy istotnych kontrowersji prawnych, których wszakże autorka skargi kasacyjnej nie sformułowała w postaci potencjalnie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) lub potencjalnej potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości na gruncie złożonych ustaleń faktycznych przedmiotowej sprawy (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Takich, potencjalnie adekwatnych wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy nie może domyślać się ani poszukiwać w procedurze przedsądu.

Dodatkowo Sąd Najwyższy zwraca uwagę na utrwalony w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu charakteryzuje się dwoma aspektami. Pierwszy z nich odnosi się tylko do faktu istnienia prawomocnego orzeczenia, drugi zaś jest określony jako walor prawny rozstrzygnięcia (osądzenia) zawartego w treści orzeczenia. Jest on ściśle związany z powagą rzeczy osądzonej (art. 366 § 1 k.p.c.) i występuje w nowej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami, choć przedmiot obu spraw jest inny. Sądy rozpoznające między tymi samymi stronami nowy spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto to w prawomocnym, wcześniejszym wyroku, a więc w ostatecznym rezultacie procesu uwzględniającym stan rzeczy na datę zamknięcia rozprawy. Taka jest treść prawomocnego orzeczenia, o którym stanowi art. 365 § 1 k.p.c., a więc treść wyrażonej w nim indywidualnej i konkretnej normy prawnej. A zatem w kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia, nie może być ona już ponownie badana. Związanie orzeczeniem oznacza zatem zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z uprzednio osądzoną kwestią, a nawet niedopuszczalność prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego (por. pośród wielu wyrok Sądu Najwyższego z 14 listopada 2013 r., II PK 438/13,

LEX nr 140888 i powołane tam orzecznictwo oraz z dnia 21 lutego 2017 r., II UK 740/15, LEX nr 2255425).

Wobec niewykazania przez skarżącą istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.